

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ ТЕХНОЛОГІЙ НА
РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ**

Суттєвою ознакою життєдіяльності сучасної людини є інформатизація економічної та політичної сфер, області суспільних та міжособистісних відносин. Нові мережні технології, Інтернет та сучасна проекційна техніка, яка створена на базі інтерактивних мультимедійних технологій, поступово закріплюють свої позиції як елементи освітнього середовища загальноосвітніх навчальних закладів. Вагому роль у питаннях підвищення якості навчально-виховної роботи відіграє ефективне комплексне використання різноманітних засобів навчання. Матеріали дискусій, організованих у рамках проекту ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний – рівному», 2004 р.», свідчать про визнання українськими педагогами «компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій» у переліку ключових компетентностей особистості.

У випадку застосування у навчальному процесі Інтернет орієнтованих технологій спостерігається значне розширення як спектру цілей, так і способів діяльності учня. Проведені нами спостереження показують, що зміна структури вмінь і навичок учня, які необхідні йому для здійснення продуктивної навчальної діяльності у галузі мережних технологій залежить як від вміння управляти засобом ІКТ, так і здійснювати специфічні операції щодо пошуку, відбору та опрацювання інформації, які мають бути сформовані в учня заздалегідь, тобто поза межами тієї навчальної діяльності, яка має бути виконана ним з використанням цих засобів згідно до педагогічного завдання певного навчального предмету.

Джерелами інформації у процесі навчання можуть бути:

- об'єкти природи;
- спеціальна література (підручники, задачники, довідники);

- мультимедійні продукти (електронні енциклопедії, віртуальні лабораторії, відео фрагменти, флеш анімації);
- середовище комунікацій (пояснення учителя, відповіді інших учнів).

Уміння використовувати Інтернет-джерела повинні включати вміння аналізувати й оцінювати надійність Інтернет-ресурсу, а також виносити судження про достовірність розміщеної на ньому інформації. Такі вміння часто відносять до вмінь критичного мислення. Формування критичного мислення школярів розглядається на міжнародному рівні як одне із ключових завдань системи у освіті.

Особливості використання мережних технологій у навчальній діяльності по новому висвітлюють проблему формування вмінь і навичок учнів. Під навчально-інформаційними вміннями розуміють загально навчальні вміння, що забезпечують знаходження, перетворення та використання інформації для розв'язання навчальних задач. В основу групування навчально-інформаційних умінь покладено провідні джерела інформації, серед яких пріоритетними і найбільш актуальними джерелами інформації в процесі шкільного навчання є тексти і реальні об'єкти.

Проблема загальнонавчальних умінь і навичок школярів, серед яких і навчально-інформаційні вміння й навички, набуває нового тлумачення на сучасному етапі розвитку середньої загальної освіти як діяльнісний компонент її змісту і розглядається у тісному зв'язку з ключовими компетентностями і появою нових засобів навчання, використання яких потребує не тільки технічних здібностей, ІКТ-вмінь, а й обізнаності у застосуванні нових форм взаємодії з використанням технологій.

У наукових педагогічних джерелах та освітянських документах, присвячених обговоренню стратегій розв'язання проблем середньої загальної освіти, дедалі частіше містяться висловлювання щодо «грамотної роботи з інформацією» та «інформаційної компетентності», «інформаційно грамотної особистості». Під інформаційною компетентністю людини найчастіше розуміють уміння раціонально здійснювати пошук інформації, самостійно

аналізувати та добирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати та передавати її. Інформаційну компетентність найчастіше розглядають у трьох аспектах: інформаційна компетентність як ключова компетентність особистості, інформаційна компетентність як складова професійної компетентності спеціаліста, інформаційна компетентність як складова частина інформаційної культури, яка, в свою чергу, пов'язана з загальною культурою особистості.

До форм організації навчання з використанням Інтернет орієнтованих технологій можна віднести: лекції (аудіо, відео, слайд-лекція, текстова), консультації (індивідуальні, групові), семінари (аудіоконференція, відеоконференція, вебінари), навчальні проекти (дослідницькі, творчі, інформаційні), лабораторно - практичні заняття (віртуальні лабораторії), індивідуальні завдання (есе, реферати, творчі завдання), тестування (проміжне, підсумкове), іспити / заліки, які з однаковою ефективністю можуть бути використані у класно-урочній, дистанційній, екстернатній формах навчання. Так, у процесі традиційного навчання учні разом із учителем мають можливість використовувати віддалені ресурси Інтернету, взаємодіяти з учнями інших шкіл та фахівцями галузей, які пов'язані з навчальним предметом. Навчання може здійснюватися у формі дистанційних освітніх проектів. Учасники – учні та вчителі різних шкіл (можливо різних країн). Організатором такого проекту може бути установа додаткової освіти, наприклад Мала академія наук, вищий навчальний заклад або одна із шкіл-учасниць проекту. Проект, як правило, не має за мету краще знання окремої теми чи розділу основного навчального предмету. Можливе використання елементів дистанційних курсів, веб-семінарів, виконання навчальних досліджень з віддаленим доступом. Розвиток технологій типу «Учень – Інтернет – Центр» передбачає можливість покладання ролі організатора та координатора навчання на ресурсний центр дистанційного навчання.